

πιθαμή

πιθαμή κ. **σπιθαμή, η**, ουσ. [<μσν. πιθαμή <αρχ. σπιθαμή], η πιθαμή· άνθρωπος πολύ κοντός και, κατ' επέκταση, άνθρωπος ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «τι σου 'λεγε πάλι αυτή η πιθαμή!»·

- άνοιξ' ένα στόμα μια πιθαμή, βλ. λ. [στόμα](#)·

- βγάζω γλώσσα μια πιθαμή, βλ. λ. [γλώσσα](#)·

- μια πιθαμή, **α.** ασήμαντο, ελάχιστο μήκος: «μετατόπισαν το δοκάρι μια πιθαμή αριστερά, για να μην υπάρχει το παραμικρό εμπόδιο». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης, που κινείται παράλληλα προς την επιφάνεια της γης. **β.** ασήμαντο, ελάχιστο ύψος: «αν μαλώσω μαζί του, θα με κοροϊδεύει ο κόσμος, γιατί, δεν τον βλέπεις που είναι μια πιθαμή;». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης σε θέση κατακόρυφη με τη γη·

- μια πιθαμή άνθρωπος ή μιας πιθαμής άνθρωπος, άνθρωπος πολύ κοντός ή και πολύ μικρός σε ηλικία και, κατ' επέκταση, άνθρωπος ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «μια πιθαμή άνθρωπος και θέλει να τα βάλει μ' αυτόν το γίγαντα! || μια πιθαμή άνθρωπος και θέλει να τα βάλει με κοτζάμ βιομήχανο || μιας πιθαμής άνθρωπος κι άρχισε να έχει το νου του στα κοριτσόπουλα». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης σε θέση παράλληλη με τη γη για να δείξει το υποτιθέμενο ύψος του ατόμου για το οποίο γίνεται λόγος. Συνών. μια μπουκιά άνθρωπος ή μιας μπουκιάς άνθρωπος / μια πήχη άνθρωπος ή μιας πήχης άνθρωπος / μια πορδή άνθρωπος ή μιας πορδής άνθρωπος / μια σταλιά άνθρωπος ή μιας σταλιάς άνθρωπος / μια φτυσιά άνθρωπος ή μιας φτυσιάς άνθρωπος / μια φυσηξιά άνθρωπος ή μιας φυσηξιάς άνθρωπος / μια χαψιά άνθρωπος ή μιας χαψιάς άνθρωπος·

- μισή πιθαμή, **α.** επιτείνει την έννοια της φρ. μια πιθαμή. **β.** επιτείνει την έννοια της παραπάνω φρ. Συνών. μισή μερίδα (α, β, γ) / μισή μπουκιά (β) / μισοπιθαμή ή μισοπιθαμής / μισοριξιά·

- μισή πιθαμή άνθρωπος ή μισής πιθαμής άνθρωπος, επιτείνει την έννοια της παραπάνω φρ. Συνών. μισή μερίδα άνθρωπος ή μισής μερίδας άνθρωπος / μισή μπουκιά άνθρωπος ή μισής μπουκιάς άνθρωπος·

- μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή, βλ. λ. [γλώσσα](#)·

- ούτε πιθαμή, ούτε το παραμικρό, ούτε το ελάχιστο μήκος: «όλοι οι Έλληνες είναι αποφασισμένοι να μην παραχωρήσουν ούτε πιθαμή της Μακεδονίας μας στους εχθρούς της πατρίδας μας». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης, θέλοντας να προσδιορίσει ελάχιστη έκταση·

- πιθαμή προς πιθαμή, επισταμένη έρευνα, ιδίως σε ανοιχτό χώρο: «οι αστυνομικοί έρευνησαν το δάσος πιθαμή προς πιθαμή για την ανακάλυψη της κρυψώνας του δραπέτη»·